

Dicitur. *Humani beneficiorum nihil t' alienum putes*; & *Sicut oportet etiam Sicut opes*, *mortalia sapientia mortalium*, & hominem meminisse ut hominem, *quod non superfluum lugerebat propter Imperatoris*.

Affectum filia religione imbuti falso Deitatis nomen, & allentando aliis alia iustificare communicabat. Si quis nos quidem vere & discimus filii Dei, sed per charitatem quam dedit nobis Pater e., non natura macte. Cuius illius in nobis dignitatis supernaturalis, confutatio jugis erit naturali imbecillitatis. Laudans laetato Bernardus a. Centuriensis modestiam, sive quam dicitur habere iudei milites praefatus est: *Nam ergo homo sum sub prestatore, prius te agnoscens hominem, quam potenter: & homo Gentilis in se impleri ostendit, quod hoc loco cauit David: Scilicet Gentes quoniam homines sunt.* Idem f., hac nos eadem horatior exinde sententia, ut habeat consideracionem, quod finis homines, tota nostra vacatio tribuarunt. *Sicut Sanctus orabat: DEUS NOVERIMTE, NOVERIMTE.* Tunc terno, sed minax: *Non me cognosce nisi faciam usque ad te*. Hecvis videatur orationis Dei, *Scirto et precepisti*, *qui ego sum Dominus qui extenderim nonnumquam meum suum per Agnatum. Praterea Moies h.: Scito ergo hodie, & cognacio in corde tuo, quod Mosis ipse deus in eis est, ut unum in terra deorum. Et Job: Utior iniquitatem, gloriari debet. & scirete esse iudicium: & in Psal. 9. citore quantum Dominus ipse est deus. Dens sicut fecit nos, & non ipsi nos.*

In fine verbi viginti primi Hebreorum et **לְבָבֶלְתָּא**, quod Hieronymus vertit, *semper*, & quidam, teste Chalcoto, Graecus est, & Chaldeus Paraphrastes **לְבָבֶלְתָּא**, in sensu.

Blorum Sixianorum editionis Lxx. ad Psalmum 113. obseruant, inde: *Simulacra centum*, &c. incipere Psalm. novum Psalmum. *Αρχα τοδε μητρα του Ιησου.* Περι Ερωντας γεράπεδον πρωτότυπον. *Ορθον μεταρρευτικόν πρωτότυπον εν Εβραιούσι ονόματι.* principium secundum partis Iesu. Nam apud Hebrews in duas divisiones est hic psalmus. *Hoc in grecisbus exemplaribus inventum est*, ut in quoque Eusebii. Ibi notationum compagnot bene anno hoc Scholium fortasse pertinet ad illa verba: *Nostro nobis Domine*, &c. inde namque dicunt novi Psalmi exordium in texu Hebreo.

Quocumque causa fuerit varie Psalmos disponendi, nos can, quia in nostra editione est, sequi oportet. Non idoneam est Eugenius, Titelmansi, &c. alii, cur ex duobus unum componamus, cum LXX. quia deinde novus titulus: *nam haec ratione redigentur* Psalmi in minorum numerum, heretique ex prima & secundo unius; quod pridem conformatum est. Apud Treveritum diversa quodam alia exeat diffinzione secundum Hebrews.

Chrysostomus longum hunc vocat Psalmum, docet. Bogue ex Sapientia & Spiritu proficiat, ut aliqui sint tales ad excitantam longitudinem cordiam, quidam breves ad levandum laborem.

Vers. 22. vel. 1. *Ur quid Domine recessisti longe, despicias in opportunitatibus, in tribulatione?*

Vers. 23. vel. 2. *Dum impudicus, incendiatur pauper, comprehenduntur in consilis quibus cogitant.*

NIHIUS opus novitiatione argumenti. Psalmus bicidem, emendatione expositus est, non diffidet.

PSALMUS
DECIMUS.

Secondum Hebreos

ro, convenient Hebrew, ut in Praesatione documentis; non ita in commendatione distributionis, praeteritam a trecento retro annis, quando vivebat Rabbi David Kimchi. Ille, ut etiam Psalmus vidimus, tellis est, a nonnullis plorum, ex eo ac ex primo unicuius Psalmum confatum esse. Præterea probat bismarc festum Psalmum quem numeramus cxiij. In extre. Israel, &c. Ut novum inde inchoet: Non nobis Domine non nobis, &c. Lyrana apud soldam effecti unicuius ex XL. & XLII. habet, ex illo, cuius initium: Quemadmodum aspergitur curvus, &c. & ex alio: Iudica me Deus, & diligere eam mem. &c. Hoc non a deo committit, sed ex nostra CXIV. & CXV. Dilexi quoniam exaudier, &c. & Credidi propter auctor locum sum, &c. unicuius compunctionis ex CLXVI. & ex CLXVII. Laudate Dominum quoniam bonus est psalmus: &c. & Laudate ferient Deum quoniam, &c.

Genebridus variationem istam in partiis eius misum magis antiquam facere videtur esse. Rab David, negans, Maioritas, & Rabbinos vetustiores upiam adverterit, nec Hieronymus credendum a nobis variarit in tua etiam versione ex Hebreo. Attamen editione Chaldaea eadem difficiet, necnon in Ex aliis Origenis: & Shelon Graecum in Catena Graeca non monuit ante me Agellius, camden distinctionis verbi notat: Eras de verbis apyllo i. Lat. testip. hinc editio intitulat decimi Psalmi habet. Theodorus principio commentatori in Psalmum CXV. dicit, Hebraicu extum, & ceteros interpres, aquilam Syrum, Psalmum illum connectere cum predictae CXIV. bifurcari quoque dividere novum: sicut ita duorum illorum conjunctione equalum Psalmorum numerum conservare. De aliis ejusdem in ductis, vel in unum conflatis non memini.

Aliud Scholion Gracum insertum notationibus Hi

cuso phrasis, de tempore primo verbo, pro quo hic est **Abbas** affiditum significat. Ultio illa eadem, incensio, exaratio, infamatio in improbi animo, et indignatio-
nis contra persecutores Ecclesie injuria; in probi-
tus angustia. Augustinus in tribulationibus, Aquila, Eis
angustia. In tempore vel opportunity. Symmachus. Ei-
us zuppi. Dei los. in temporibus tribulationis. Habet quo-
rum LXX. numero plurali. **Ei** **temporibus** **los** **Dei** **Vim**,
et **adversari**. Euthymius bene dilatavit, ut sit non vide-
re, quan deorum apicere, & non ad rem illam, qua-
si **temporibus** **los** **Dei** **Vim** **et** **adversari**. Invenimus
Tertius. & Thomas. **temporibus** **los** **Dei** **Vim** **et**
adversari.

ante oculos posita est. Sic inclinatus scriberat Jesus in terra. H. brazen autem verbum continebat Psalmi titulum **בָּשָׂר וְלֹא** **בָּשָׂר** **לִבְנֵי** **בָּשָׂר** pro oculis: res enim hæc valde occulta, & obiecta. Videlicet Augustinus hi verbis contineris responsum ad precedentem questionem, vel etiam Deum opportune tecederet, dicendere, delipeire, facere tribulationes, ut quod maxime post legitur, fiat ut inflammeatur animi desiderio adventus ipsius. Continentur Rufinus, Remigius, Alcimus, Hugo, Thomas, Ludolphus, & alii. **Valentia: Opportunitatis, in quibus Deus desideri, vult esse, quas dat Antichristo, & icelerat, ut piox videntur.** Alterum verior sentens. **Despicere in opportunitatis, esse quando tempus opportunitum est juvandi & opistulandi, quod tempus est tempus tribulationis, prout expositum est quoque verius ultimo decimo. Si ex citatis explicat etiam Thomas: ex aliis Cassiodorus. Haymo, Dionyfius, Turrecremata, Græci postremo ceteri.**

Didymus, & Thomas zelum suum interpretantur: Diogenes &
Theodorus, accentu insipria ejus, qui premittit angustias: Enthymus infuper cum Chrysostomo, quid non ferat prospexitatem improbi, & leobium ac ignotum: Hieronymus, Augustinus, Callistodus, Rufinus, Remigius, Haymo, Lombardus, Alcimus, Hugo, Ludolphus, Valentia, Ricardus Pamphilianus, & alii explicant de incerto amore, quem concipiunt quasi per antiperitalia, ad eiles vexati ab impiis, maximè ab Antichristo. Lyra, Dionyfius, Valentia voluntini-
cari cruciatio, & quidem etiam ignis, quam compelli-
t. **Let us consider fideles Antichristi, invenimus præterea
Tropologica lumen licet pro purgatione, quam tribu-
tropologicæ operatur, ut Iunip. Haymo, & Bruno. Non negant isti omnes litteralem illum senum, quem definimus, & non à recentioribus modo traditur. (Folengius tamen, & Lipomanus de charitatis flamma accipiunt.) Sed à Thoma etiam de qualibet atque a quelibet illata**

Tropologi-
ca in-
terpretatio.
Tropologi-
ca in-
terpretatio.
Folengius &
aliorum.

Atqui ab Omnipotente, quamvis abcondere se videatur, delipere, non videat, non fuit abconditum tempora (hoc est) opportunitates, occasiones, articuli temporum; qui autem noverint eum (etiam iusti, & aliquo famisfere Deo) ignorantem eum (sicut & prefigitos ad vindictam sceleri, ad liberandum de tribulationibus, denique ipsum extremi iudicii.) Propterea tribulationis, non à Pharaone dumtaxat Aegyptique, ut placuit Trevero, aut Philisteis in Agellio. Non dipicet, ut post Arianum, obseruemus hic translationem à sequentibus, qui quis infidenses, bestias innocuas perfecutoribus, lepores, damas, cervos, ita ut praefugeantur, ac laboris vehementia exfluent, ac que velut tribus febris ardore incandescant.

combus, deinde quippe ex ea cum diuinis iudicis, & iusta
reputo animo, ac dicit Deo: **Domi nus tu es: in**
mandu s tu es fortis; & juxta editionem aliorum praeter
LXX. ut nota Theodosii, ac secundum veritatem
Hieronimi, & Platerij Romanum, Tempora
me, quam, velut decenando: eidem Deo suggerere
me: **Timp u s faciendi Domine (tumendi supplici &**
vindicti) diffasserunt legem tuam. Sequendum Pla-
tarchi, aptum ad hanc rem medico exemplum, quum
persidelicte sit, at ille, plebejo consilium medici depre-
hendere, non ante, sed post letacionem adhibuit,
neque heri havit agrotum, sed hodie. Certe de Deon
facile aliud quippiam firmus homo prouinabat, quam
eum, us qui optime opportunitum mendacii agimus tem-
pus habeat cognitum, medicamenta infar, pœnam
seclerit cuius imponere, &c. Hac inter alias de causa
iure meritorissimo appellatur subditu a Pindaro, Deum
infectu, sive invenientia.

*Indicativus portando indicat, vel comprehendit
five capi pauperes, qui habent numero ante
comprehensum, in consilis iniquis, qui cum impiis, ac iniqui
contra illos medicari fuerant. Vel cedente pauperes*

conatus filios medicis horreant, vel eorum palpites, quod Theodoreus, & Euthymius docent, ac fideles, labi in eas cogitationes, quas habuerant de improborum prospexitate, ita non valent percipere, & confidere iudicium Dei. Velest proposita certa, ideoque tempore praetenti expressa, illos ipios impios comprehen-

pis per seipsum pauperem. Qui Larinum fecit editio. dendo in confusis, ac insidiis quas a illi traxerant.
nem Chaldaeum, verbum *PSALM* illas, quod est planè Imperativus per modum imprecationis, quo Hiero-
ideum cum Hebreo, interpretatus est. *Perseverare* in datus. *Imperare*, utitur; & quidem Graeci *Ἄντελπειν*, quos
titer. Uramus significationem habet *PSALM* illas, in Christos videtur feculi, & Euleiphi, debet intel-
ligi.

¹⁶ **C**onflamme agnitione habet **P**aulus, indecere, & periequi. In Psalmo fecimus legimus **s**; **q**uis **a**rdentius **e**fficit, & **q**ui **r**eligiosum. Per sequenti verbum alias, redditus: interdum per exarandi **b**ea & arrendi **c**. Et appellatur seb*תְּלַמִּזָּה* daleket **d**, qui si exarso, ut & frēshousa si ferwo, ferwo, Grace;

¹⁷ **C**itiusque sicutur sequi, & **E**udentis, debet intellegi ad eum modum quo quis propositum impetrare. Scripturarum in genere, Eurythmii adhuc alia explicatio in aliis lumenis **וְעַדְעָבָדָה** pro eo quod est **רְאֵשָׁי**, coadjutor, inquam, impios in his, qui conculunt, hoc est, propter esse acer, aut invari a fuis simili-

Iraque tentis est, quando prevaleret homo, poterat potencia, insolentia honoribus, fasto, turgore, tunica, impondi, ardore, hoc est, admiratio velut flammis aceris perfectionem tolerare inferioris fortis homines. Id verum est, si quae idem probi, fuisse sunt improbi, non tam
verant contra eos.

Prima explicatio plurium est, suaque facilitate, & simplicitate praevalere. Præterea vero, quia dicta sunt Psalmus septimus, ex quomodo malum recidat in consilicio ergo exponitur. Non tamen illa

sum et, tunc idem probi, tunc sint improbi, nam ¹⁷ tutoris caput consilium, possumus id tententia illa

a Lue. 18, 2. Deum ante conspectum suum. Qualis & Iudeus, qui Deum non timebat & hominem non reverebatur: item illi fenes duo invenierat dierum malorum, qui declinaverunt oculos ut non viderent columbū, id est, Deum, praeteritae Cain egressus a facie Domini, et ut notat Didymus, (appellans eum hujus impieatis patrem), averten-
b Dæs. 13, 9. non faciem a. Fulgentius & circa hunc & similes locos
c Gen. 4, 16. ostendit, Trinitatem, quam se manifestat, ineffabiliter venire: quum se indigens occultat, omnino ineffabiliter
d Ier. 2, 27. descendere.
e Apoc. 1, 12. Incoluisse sunt via illius in omni tempore.] Hieron.
f 1 ad Thes. 5, 21. obsecratio.
g fulgentius.

*Parvus enim vita eius in omni tempore. Cajetanus: *partu-
riens*. Mendosus proculdubio. Thomas citat Hieron.
percussus. Felix, *proferens*, vel, quod etiam Pan-
gninus ponit, *dolor affectus*. Vatablus, *dolor affectus*,
id est, *molesta fuit*, diceruntur, *nimirum pios*, *rato*
tempore vite nocent probis, *id facere semper student*.
Altis apud Ricardum Cenomanum, *doloribus*, id est, de-
bet erit dolorum, ac timorem invenire. Campensis:
Prorsus, &c. vel, *modis omnibus*, *qui tempore B*
nocere conabitur. Chaldei, *professores נְבָנִים masle-*
shin, Hebraică לְבָנִים *ischilu* בְּנֵי chol, aut לְבָנִים
quod verbum significat *parere*, violare, dolere, timere,
provenire, seu prosperare. Ultimam acceptiōnem, fe-
cuta est Chaldea Paraphras. Rabbi Salomon, Rab-
bi Aben Ezra, Rabbi Moiech Sacerdos, Euginibus,
Felix. Atque quoniam notioris, quia hic est, alia sine aliis
exemplarib; non carentis alias. Augustinus in praeſti
tempore legit, *contaminantur*, quod & Græc est *σύντιθεν*. Sed nol refere hæc temporum variatio. Quan-
quam quod attinet ad alias veritates, partitio non est
abique inquinatio, timore, & dolore, & frequenter
varius propterias potest certi.*

parturio propria potest esse.
Vias illis necesse est inquitinus, pollutas, profanas
esse, qui Deum non quærat; nec habet in conspectu iugis.
Dixit Iustus in corde suo: Non est Deus: inde nescitur,
ut corrupti sint insipientes omnes hujusmodi; & abominabiles facti in studiis suis, & iniquitatibus. Hyperbole
quazdam est, quoniam aliquis a longo tempore quamlibet
tempore, & quilibet actione possunt moraliter bona esse,
etiam Antichristi. Unde non video cur Dionysius hi
asserat a primo instante quoceperit ut ratione, per to-
tam vitam peccatum esse, quia Lucifer descendens et
in utero matris, & dirigit eum in omnibus. Hoc
etiam si demus, ac proinde vocamus hominem peccati b,
ut exponere Graci*i*. Sedulus *i* item, Anselmus*z*, Ra-
basmus*m*, Damascenus*n*; illud aliud non necessario effi-
citur, & moraliter loquendo; possibile non videtur,
nullus proflus unquam opus bonum operatum,
quamvis ad id inclinem Suarez nofer, Thomas Mal-
vernus*o*, Viegas*p*, Perierius*q*, ita ut nullum omnino
admittat Angeli custodis inspiratione quod & S. An-
tonius videtur afferre. Solius Dammati semper iust
inquitinus, malique opera, & non ita vis arbitrii, quia
nulum in homine appetit, & gratia divina, quia nul-
lum dum vivit, detinet, efficacia, si penitus nullam
actionem bonus exercat.

Sed non propterea hunc de Diabolo cogimur cum Didymo locum interpretari. Semper facere quid quis dicitur; quam id profecte probatur, sic etrebus alius necessaria ei ejusmodi opus intermitat. Sic omnia munda aliquisquid tam in coquinatus, & infidelibus nihil est mundum, Tam in eis iniquitatis & conscientia f. Quamvis de cibis Augustinus^r, Paulum intelligat, alisque, quos edunt, qui arbitrantur immundos, sicut mortali laborantur. Ocumenius, omnia sunt in sua via, propter morbum. *Innaculati etiam in via*, postule esse, tamet leviores contrahant fortes: Ad eundem modum totum coquinatus, qui tamen paucu nonnulla minoris momenti operare labe malitia non infecta. Repercute quoque Ludolphus colligit, quem non plene de peccatis poneat, cum semper peccata peccatis continuat. Verum est, peccatoris opera omnia, etiam que moraliter bona sunt, esse inefficacia, nec propriæ metitoria, vel abfolitus: tamen pejus quiddam innire volunt Propheta per inquinatas vias, quam solam inefficacia in igne furoris sui se fusillarium peccatoris. Facit ad rem freques populi usus verbis ventilandi^r, cum quo nonnullum jungitur verbum *fernendi*^r. o*ferre, scil.* Agellius iupicatur LXX.: **ΠΝΓ** *pachab* deduxit, quod ducem, ac *principem* significer, quod etiam dicitur **ΠΝΓ** *pechab*. Supradicte haud improbabiles: tunc redendum est, *omnium boſtum*, fed *angustiorum suorum* dñe, *sive Dominus in ea*, nimilum est, vel le futurum fuit. Helychius, & Didymus annotant, nullum, ne Diabolum quidem polse sic proprie dominari, nisi inimicorum Dei: *animabus verò sanctis*, & *Deo caris imperante*, sed quae lefe illi per laciviam subdiderint, & peccatum faciant, *quia omnis qui facit peccatum, seruos si peccati r*. De Diabolo concedit *Yonathanus*, in omnes dominium, gloriante se circuuisse omnem terram, & conculevisse eam r, quatuor nullus est: quem illius venient non tergerint, nisi illi lollus, qui potest dicere n: *Ecce unus princeps mundi infelix*, *in veniti in me nibil*. Exponi prouter honore Fili Maria

*Sed in misere. Exci proportionem et in Maria debet, quamvis obnoxia contrahendo veneno, nisi prevenitur. De Antichristis in Commentario idem, & multi alii declarant, qui constitutus omnes in dictio-
nem suam redigere, sedens in templo, extollente, super*

2. Tercia: omnes, quae colliguntur, & quod dicuntur Deus &c. Augustinus, Remigius, Ludolphus, & quidam alii, dicuntne ipso dominatum ut omnibus regibus terra, & totius mundi monarcham futurum: quae de quo post aliis Thomas Maldenda, & maximè post Peterum e., Suarez & Acolta e., Hieronymus F. Torres de recentioribus.

5. de. 5. dicitur. c. 19. 10. eth. 14. 18. Daniel. d. 3. part. Tam. 2. dicitur. 54. fuit 5. e. de 2. Tempore novis. c. 2. Confessio. Aug. 1. 10. Antichristus triennio sexque triennio regnatur. Aledor millemehbad bish. Porro senium, quem dedimus, & Hieronymus in scripto vebo, era, clarior, qm redit ex Hebreo בְּכָל מִזְמֹרְתָּה וְבְּכָל אֲמֵלָדָה, επον ουσαρη. Senium inquam, sicut Symmachus adhuc melius exprimit. Οὐ τις γεννατεῖς οὐ γεννάεις, δια τούτους καρπούς. Non cunctum varietur, aut concubabor, aut vagabor, seu errabo, in generationem, & generationem, neque eris afflictio. Tamen significans est verbum LXX. Οὐ μέτανωδε, ut & Hebreos ουμορ.

Velāna prielecto cogitatio, sermo plānū stultus, fata tentatio, stabilem credere tyranidem, confitiam in humanis sperare, quoniam nunquam in codem statu homo permaneat. Summa elegans, patria aeternitia, liaisia, dementia istam exigit. Et dicitur. In sempiternum era dominus: non posuit has sapientiam, neque recordata es novissimi tui. Et nunc audiebat deliciis, & habitat consenserat, qua dictis in cordis suis: Ego sum, & non es prater me amplius, &c. Nec

Ver. 27. v. 6.] *Dixit enim in corde suo: Non movebo à generatione in generationem, sine malo.*

HIERONIMUS & ALIUM EXPOSITIO. **A**ggregatio in generationem. **J**Pro longa duratione phrasis accipitur, tum finita, tum etiam infinita. Eu-
thymius, & Helychius exponunt à viti praesenti, ad eam quae est post mortem. Didymus, **A**ggregationem, id est
etate integram, in generationem, id est, in aliam etatem
priori succedentem, id est, in omnes homines praesen-
tes, futuros, dominium Diabolus exercitare se min-
nitatus. Hieronymus, **a**bus una gente in aliam; quod
certi per dicitur, qui de Christo interpretantur. De
multiplici notione generationis, **y**rat **III** de, alibi
dissertari. **L** 14.2.

Allerum. ut nempe scandat cœlum, & sic habeat pro Deo, quod Simon Magus tentavit. **Cassiodorus, Haymo, Glosse, Bruno, Valentia** priorum de eodem Anti-

christo invertunt enim, ut non amplificet ditionem
sine vi, & armis, & injuria, & peccato. Remigius, ac
Thomas, & rufum Bruno, Lyranus, Ludolphus, Dio-
nysius, quod non moveatur ab hac prospereitate sua,
quia erit sine malo, id est, incommmodo, tum hic, tum
post si sit vitam, utpote Deo placens, cui nisi placere,
non sit in omnibus prosperaretur.

Alij, quod vivet per multa scula, quia sine malo, id est, quia ignorat malum facere; sed bonum puer esse quidquid facit. Chāidz̄a parapbras, ut dicam, indicat q̄iblātū anūmū, n̄i h̄ab̄itū.

De Diabolo. obstinatum animalium nihil nisi melum agendi, quem Campensis lequitur sentum. **De Diabolo.** interpretantur in hoc quod dicitur: **Deus, avebit faciem tuam ne videat in hominem.**

QUEM tam superbè induxit prius loquentem glo-

antiquum ab hoc transfraterat ad aliud scilicet, vivere a quaque molitur. *Supplici* intelligas accidentia, & impingere in aliud scilicet, hominem, infelix, &

poterit, ex ingloriis petentem exultatione membrorum. Memor autem estis quod haec referas, ad antichristum, Goliam, Pharaonem, quemvis impium tyrannum; et abolum etiam: Iohanni Hieronymus applicat alibi.

Maledictio ne plenum.] Quia omnibus maledicit, omnes execratur, etiam Deum quem blasphematur. Thomas interpretatus semiplenam malodictionem, obtremo, qui retrahit a pleniori. Catejanus comprehendit

Non morbor.] **H**ie affingunt aliqui comma, ut per se fin sequentia: *generatio in generacionem sine malo.* Videligit, quod exprefit Hieronymus, *ero, Felix.* Non est *generatio in generacionem sine malo;* & addit *id est;* fortasse intelligi, quid morituris sit abigere tribularione. Quod non video quoniam coleretur, quoniam non fit verbum terrena persona, & reliqua prior oratio quoniam non fit humum impi. Catepanus: *Non labor generatio, & generatione,* id est, a generatione in generationem, *nunquam a stria mea, quod live, sicut non ero in malo.* Vatablus. *Non nutabo, nisi pars scia re alioque incom-*

